

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain osittaisuudistus / Asiakasmaksutaksa 1.7.2021

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain (734/1992) muutokset (1201/2020) tulevat voimaan pääosin 1.7.2021. Maksukattoa koskevat muutokset tulevat voimaan 1.1.2022. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetusta asetuksesta (912/1992) tullaan yhtäaikaisesti lakimuutosten voimaantulon kanssa kumoamaan säännökset siltä osin kuin asetuksen sääntely on siirretty lakiin.

Asiakasmaksulain muutosten myötä sosiaalihuoltolain mukaisten asumispalvelujen maksuista säädetään lain tasolla. Jatkuvan ja säännöllisen kotiin annettavan palvelun maksuista säädetään aiempaa yksityiskohtaisemmin. Maksukatto laajenee uusien säännösten myötä ja hoitajavastaanotoista perusterveydenhuollossa tulee maksuttomia. Alaikäisille poliklinikalla annettava tutkimus ja hoito ovat maksuttomia. Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen on suhteessa toimeentulotukeen ensisijainen ja asiakkaan informointia lisätään liittyen asiakasmaksujen alentamiseen ja perimiseen.

Kotiin annettavien palveluiden ja säännöllisen ei ympärivuorokautisen asumispalvelun maksut määräytyvät laissa olevan maksutaulukon mukaisesti. Palvelun enimmäismaksuprosentit määräytyvät jatkossa nykyistä tarkemmin tuntien mukaan.

Pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa tehostetussa perhehoidossa ei peritä 1.7.2021 alkaen maksuja tukipalveluista. Asiakkaalta peritään vain kuukausimaksu, joka saa olla enintään 85 % asiakkaan kuukausituloista, joista on vähennetty lain 10 c ja 10 d:ssä säädetty vähennykset.

Laissa on säädetty asiakkaalle jätettävästä ns. vähimmäiskäyttövarasta. Asiakkaan omaan käyttöön jäävä käyttövara on tehostetussa palveluasumisessa ja perhehoidossa vähintään 164 euroa kuukaudessa sekä laitoshoidossa vähintään 110 euroa kuukaudessa. Asiakkaalle tulee jäädä omaan käyttöön vähimmäiskäyttövara myös silloin, jos maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella.

Maksuttomia terveyspalveluja koskevaan lain 5 §:ään on lisätty maksuttomia palveluja sekä joiltakin osin selkeytetty maksuttomia palveluja koskevaa sääntelyä.

Perusterveydenhuollossa ei saa periä maksua alle 18-vuotiaalta. Perusterveydenhuollossa ei saa periä 1.7.2021 lukien myöskään maksuja sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai kättilön vastaanottokäynneistä edes 18-vuotta täyttäneeltä. Vastaanotot ovat maksuttomia kaikenikäisille riippumatta siitä, miten palveluja järjestetään (myös esim. etäpalvelut). Maksut-

tomuus koskee palveluja, joissa pääasiallinen vastuu hoidosta on hoitajalla. Jos asiakkaan käynnin hoitovastuu selkeästi siirtyy hoitajalta lääkärille, palvelusta voi periä 18 vuotta täyttäneeltä lääkäripalvelun mukaisen maksun.

Maksuja ei saa periä perusterveydenhuollossa terveydenhuoltolain 27 §:n perusteella järjestetyistä mielenterveystyöhön liittyvistä avosairaanhoidon palveluista edes 18 vuotta täyttäneiltä. Perusterveydenhuollossa avohoitona järjestetty mielenterveystyö eri hoitomuotoineen on maksutonta kaiken ikäisille asiakkaille. Maksuja ei saa periä myöskään mielenterveystyössä annetusta sarjahoidosta, kuten psykoterapiajaksoista. Käynnin pääasiallinen syy määrittää palvelujen maksuttomuuden. Avosairaanhoido on asiakkaalle maksuton silloin, kun käynnin syynä on nimenomaan mielenterveyteen liittyvä vaiva. Perusterveydenhuollossa terveydenhuoltolain 27 §:n nojalla annetusta laitoshoidosta saa periä jatkossakin maksun.

Terveydenhuoltolain 16 §:n nojalla järjestetyistä kouluterveydenhuollon palveluista ei saa 1.7.2021 alkaen periä asiakasmaksuja edes 18 vuotta täyttäneiltä. Kouluterveydenhuollon palveluiden maksuttomuus laajenee 18 vuotta täyttäneisiin.

Asiakasmaksulain 5 §:n maksuttomia terveystalvcluja on selkeytetty terapiamaksujen osalta ja perusterveydenhuollon lääkärintodistusten ja lausuntojen maksuttomuutta koskevaa sääntelyä on selkeytetty.

Asiakasmaksun alentamiseen ja perimättä jättämiseen (11 §) on tehty tarkennuksia ja säännöksen ovat velvoittavia. Velvoittavuus koskee kaikkia sosiaalipalvelujen maksuja, sekä tulosisonnaisia että tasasuuruksia, myös kuljetuspalveluiden omavastuuosuuksia. Kunta voi huoventaa myös muita maksuja kuin laissa velvoittavasti on edellytetty, esimerkiksi kaikki tasasuuruksia terveystalvclujen maksuja tai osaa niistä.

Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävän maksun (3 §) soveltamisalaa on laajennettu siten, että maksun voi jatkossa periä kaikista terveydenhuollon vastaanottopalveluista (ml. esimerkiksi varatut laboratorio- ja kuvantamiskäynnit) sekä sosiaali- tai terveydenhuollon lyhytaikaisista hoito- ja asumispalvelupaikoista, jos asiakas ilman hyväksyttävää syytä ja aikaa ja paikkaa perumatta jättää saapumatta palvelun piiriin. Maskun saa periä vain 18 vuotta täyttäneiltä, kun nykyinen raja maksun perimiselle oli 15 vuotta. Asiakasta on kuitenkin tiedotettava maksun perimisen mahdollisuudesta ja ohjeistettava palvelun peruuttamisesta sekä maksun perimisen kohtuullisuudesta.

Muualta kuin Suomessa asuvalta perittävää maksua (13 §) koskevaa sääntelyä on täsmennetty.

Asiakasmaksulain uudistamisen toisen vaiheen valmistelu on jatkettu ja uudistamisen tarkempia sisältöjä ja toteutusta selvitetään parhaillaan. Uudistuksen toisessa vaiheessa asiakasmaksuilla edelleen tuetaan palveluiden saatavuutta ja saavutettavuuden parantamista osana palveluiden kehittämistä, ja tarkastellaan asiakasmaksuja erityisesti tulevien hyvinvointialueiden perustamiselle asetettuja tavoitteita. Uudistus nivoutuu sisällöllisesti ja aikataulullisesti yhteen kehittämishankkeiden ja sote-uudistuksen toimeenpanon sekä hyvinvointialueiden asemaa koskevan jatkokehittämisen kanssa.

Palvelualueilla on valmisteltu asiakasmaksulain osittaisuudistukseen liittyviä muutoksia asiakasmaksutaksaan. Valmisteluun ovat osallistuneet pal-

velupäälliköt, palveluesimiehet, asiakasmaksusihteerit sekä sovellusasiantuntijat. Lisäksi on osallistuttu suurten kaupungin kanssa yhteisiin teams-kokouksiin, joissa on käyty läpi asiakasmaksulain osittaisuudistuksen sääntelystä tulevia muutoksia ja vaatimuksia.

Asiakasmaksulain osittaisuudistuksen yleisperiaatteisiin ei ole tehty muutoksia. Kunta voi jatkossakin periä maksuja sosiaali- ja terveyspalveluista, ellei niitä laissa ole säädetty maksuttomiksi. Asiakasmaksuissa säädetään nimenomaisesti joidenkin maksujen enimmäiseuro- tai prosenttimääristä. Kaikkien maksujen suuruutta rajoittaa lisäksi asiakasmaksulain 2 §, jonka mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvan kustannusten suuruinen. Kunta voi päättää periä laissa säädettyä pienempiä maksuja tai palvelujen järjestämisestä maksutta.

Asiakasmaksulain osittaisuudistus aiheuttaa Kuopion kaupungille tulojen vähennyksiä. Hoitajakäyntien tulojen vähennys on vuositasolla arviolta noin 250 000 euroa ja pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen maksujen muutoksesta aiheutuva tulojen menetys vuositasolla noin 1,0 milj. euroa. Ensimmäisten laskutusten jälkeen elo- ja syyskuussa on saatavissa tarkempia laskelmia vuoden 2022 talousarvion valmistelua varten.

Liitteenä olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmakuihin 1.7.2021 alkaen- asiakirjassa on huomioitu asiakasmaksulakiin 1.7.2021 voimaan tulevat muutokset.

Lisäksi taksaan on tehty teknisiä muutoksia ja tarkennuksia. Maksukattoa kerryttäviä palveluja tulee lisää 1.1.2022 ja ne huomioidaan vuoden 2022 asiakasmaksutaksassa.

Esitys

Vaikutusten arviointi

Liitteet

5 Asiakasmaksut 1.7.2021 LTK 25_5_2021.pdf

Valmistelija

Soile Hiltula

Kaija Kokkonen

Hanna Jokinen

Riitta Karvonen

Kaija Kähkönen

Laura Eskanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 3733

puh. +358 44 718 6407

puh. +358 44 718 3303

puh. +358 17 18 6131

puh. +358 44 748 8200

puh. +358 44 718 3400

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Saarinen

Kuopion kaupunki

Perusturva- ja terveyslautakunta

25.05.2021

51 §

Perusturva- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden asiakasmaksutaksan 1.7.2021. Taksassa on huomioitu asiakasmaksulain osittaisuudistuksen mukaiset muutokset.

Perusturva- ja terveyslautakunta oikeuttaa va. henkilöstö- ja hallintopäällikön ja asiakkuusjohtajat tekemään tarvittaessa asiakasmaksutaksaan teknisluoteisia korjauksia.

Päätös

Merkittiin, että jäsen Vesa Linnanmäki poistui kokouksesta klo 17.53. Pykälien 51 – 53 osalta pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin jäsen Laura Meriluoto.

Lisäksi merkittiin, että palveluohjauspäällikkö Hanna Jokinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksen teon jälkeen klo 17.55.

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti apulaiskaupunginjohtajan ehdotuksen.

KUOPIO

Pöytäkirja

6/2021

5 (5)

Kuopion kaupunki

Perusturva- ja terveystalokunta

25.05.2021

51 §